

“Davacı tarafından, 1995-2009 yıllarına ilişkin olarak adına tahakkuk ettirilen arsa vergisi, vergi ziyai cezası, ek arsa vergisi, arsa kültür varlıklarını koruma katkı payının tahsili amacıyla düzenlenen 13/1/2015 gün ve 2937737 cilt nolu ve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 sıra nolu ödeme emirlerinin iptali talebiyle açılan davada işin gereği görüldü;

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun 40. maddesinde; bildirim dışı kalan bina ve arazinin vergi ve cezalarında zamanaşımının, bu bina ve arazinin bildirim dışı bırakıldığından idarece öğrenildiği tarihi takip eden yılın başından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, genel olarak yapılan zamanaşımı düzenlemelerinin aksine mükellefler geriye yönelik olarak sınırsız süre boyunca vergiye tabi tutulabileceklerdir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 28/6/1995 tarihinde malik olduğu davaya konu taşınmaz ile ilgili olarak 26/12/2014 tarihinde davalı idareye başvurarak emlak vergisi bildiriminde bulunduğu, davalı idarece de söz konusu taşınmazın bildirim dışı kaldığının anılan tarihte öğrenilmesi üzerine yukarıda metni yazılı 40. madde uyarınca zamanaşımı süresinin 1/1/2015 tarihinden itibaren hesaplanması gerektiği kabulüyle geriye dönük olarak 1995 yılından 2014 yılına kadar arsa vergisi tahakkuk ettirilerek davacı adına ödeme emirleri düzenlendiği, davacı tarafından da söz konusu verginin 2009 yılı ve öncesi yıllara ilişkin kısımlarının zamanaşımına uğradığından bahisle ödenmesinin istenmesinin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla bu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

T.C. Anayasa’sının 2. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” hükmü yer almaktadır.

Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yalnız yasaların Anayasa’ya değil, evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Ayrıca hukuk devletinin en önemli ilkelerinden olan hukuk güvenliği, belirliliği zorunlu kılar. Vergilemede belirlilik ilkesi, yükümlülüğün hem kişiler hem de idare yönünden belli ve kesin olmasını, yasa kuralının, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmesini gerektirir. Vergilendirme mükellefler yönünden güvensiz bir sisteme dönüşmemelidir. Zamanaşımının süreyle sınırlandırılmaması, vergi mükellefleri yönünden uygulamada keyfiliğe, haksızlığa, eşitsizliğe yol açacak sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

Öte yandan, kamu hizmetlerinin görülmesi için bu hizmetlerin finansmanı olarak vergiye ihtiyaç vardır. Ancak genel olarak bütün düzenlemelerde devlete, belli süreler geçtikten sonra vergi alacağını isteme yetkisi zamanaşımı nedeniyle tanınmamıştır. Zamanaşımının olmasının nedeni kamu yararadır. Yani zamanaşımı sayesinde vergi idaresi alacaklarını takip için daha dikkatli olacak ve böylece mükelleflerin uzun zaman baskı altında kalmalarını önleyecektir.(Kamu borcunun sürekli baskısı altında olan mükellefler ileriye güvenle

bakamayacak, iş ve yatırım yapmaktan korkar olacaklardır.) Öte yandan, takibi uzun süreli olan vergilerin takip giderleri de çok olacaktır. Ayrıca vergi borçlarının uzun süre ödenmeden kalması da mükelleflerin ticari güvenlikleri açısından sakıncalıdır. Çünkü ispat edici vesikalar uzun zaman içinde saklanamayabilecektir. Zamanaşımı sayesinde bu sıkıntılar ortadan kalkmaktadır.

Yine zamanaşımı, idareyi daha etkin ve verimli çalışmaya itmekte olup yukarıda anılan kamu yararı düşüncesiyle de bütün hukuk sistemlerinde yer almıştır. Zamanaşımının kamu yararı bakımından bir sonucu da yargı organlarının yükünü hafifletici etkisidir. Ayrıca zamanaşımı önemi gereği vergi hukukunda re'sen dikkate alınmaktadır. Bunun sebebi ise verginin, tarafların serbest iradeleri ile değil kanunun emri gereği alınmasıdır.

Kamu borçlularının yararına olan zaman aşımında, alacaklı kamu idarelerinin de yararını koruyarak dengeyi sağlamak amacıyla kanunlarda zamanaşımını durduran ve kesen hallere de yer verilmiştir.

Dava konusu olaya dönecek olursak, vergi kaçakçılığını önlemek amacıyla söz konusu hüküm getirilmiş ise de, bu hüküm bina ve arazi vergileri bakımından zamanaşımının işlememesi sonucunu doğurmaktadır. Zira, bina ve arazinin bildirim dışı kaldığını idarenin öğrendiği tarihi ispatlamak görevi yükümlüye ait olup, uygulamada bunun ispatlanabilmesi ise çok güçtür. Dört yılda bir yenilenen değer takdiri dönemleri dışında emlak vergisi her yılın birinci ayından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayıldığından ara yıllar içinde tahakkuk zamanaşımı söz konusu olmayacaktır.

Bu durumda yukarıda yazılı sebeplerle başvuru konusu kanun hükmünde zamanaşımı süresinin belirlenmemesi, başka bir deyişle sınırsız süre boyunca vergiye tabi tutulma, Anayasa'nın 2. maddesinde yerini bulan hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesinin 1. fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, bir davaya bakmakta olan Mahkemenin, davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görmesi durumunda dava dilekçesi, davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri ve kendisini bu kanıya götüren gerekçeli kararını ekleyerek Anayasa Mahkemesi'ne başvurabileceği öngörüldüğünden; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 40. maddesinin Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, anılan hükmün iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, 6/4/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."